

MALTA

**QORTI CIVILI
PRIM' AWLA
ONOR. IMHALLEF
ANTHONY ELLUL**

Seduta tas-7 ta' Novembru, 2014

Citazzjoni Numru. 613/2014

Calcedonia Pace

Vs

Patrick Pace

Sentenza Preliminari.

Kopja Informali ta' Sentenza

Din hi sentenza preliminari dwar l-ewwel zewg eccezzjonijiet fejn il-konvenut qal:

1. In-nullita tar-rikors guramentat skond l-Artikolu 789(c) tal-Kap. 12. Il-konvenut isostni li l-kawza tkopri seba' negozi guridici differenti u li dan kollu ser ipoggi lill-konvenut f'pregudizzju sabiex jiddefendi l-kawza.
2. Il-kawza titratta diversi negozji guridici li ma jippermettux li joqghodu fl-istess kawza, per ezempju wahda mill-kawza tixbah kawza ta' spoll, talba ghar-rexxissjoni ta' kuntratti, rifuzjoni ta' flus u ghoti ta' rendikont. Ghalhekk l-azzjoni ghandha tindika l-bazi tal-azzjoni taghha.

Permezz ta' rikors guramentat prezentat fid-9 ta' Lulju 2014, l-attrici ppremettiet:-

1. Illi fis-26 ta' Marzu 2011, miet ir-raġel tar-rikorrenti Carmelo Pace, detentur tal-karta tal-identità numerata 1327M, li permezz tat-testment unica charta ppubblikat fl-atti tan-Nutar Myriam Spiteri Debono fis-6 ta' Frar 2007, ħalla lis-sitt (6) uliedu Carmen Camilleri, Joseph Pace, Anthony Pace, Isabella Briffa, Mary Borg u l-intimat Patrick Pace werrieta universali tal-patrimonju tiegħu, filwaqt li ħalla lil martu b'titolu ta' legat in piena proprietà il-fond numru disgħa u tletin (39), Triq il-Plejju, Birkirkara, il-flejjes kontenuti f'kontijiet intestati lilu f'banek, kif ukoll kwalunkwe flejjes li jistgħu jkunu jappartjenu lilu, kif ukoll kull investimenti oħra li għandu jew jista' jkollu, kif ukoll ħalla b'titolu ta' legat in piena proprietà lil martu n-nofs indiviż tal-garaxx numru ħamsa u tletin (35), Triq il-Plejju, Birkirkara, flimkien mal-użu u l-użufrutt fuq il-ġid tiegħu kollu rimanenti wara li jinqatgħu il-legati l-oħra. Kopja vera taċ-ċertifikat tal-mewt ta' Carmelo Pace (Dok CP1) kif ukoll tat-testment tal-mejjet Carmelo Pace (Dok CP2) huma annessi flimkien ma' dan ir-rikors ġuramentat.

2. Illi r-rikorrenti wara l-mewt ta' zewġha Carmelo baqgħet tgħix fil-fond numru 39, Triq il-Plejju, Birkirkara, filwaqt li binha l-intimat Patrick Pace kien ilu sa minn qabel il-mewt ta' zewġha jiġi jgħix magħhom fid-dar matrimonjali, stante li kien iġġieled u ssepara minn ma' martu u ma kienx jaħdem. Meta miet ir-raġel tar-rikorrenti Carmelo Pace, ir-rikorrenti kienet tgħix waħedha iżda wara ffit zmien, l-intimat mar lura jgħix fid-dar magħha. Wara l-mewt ta' zewġha, ir-rikorrenti għamlet xi zmien tgħix ma' bintha Mary u fil-frattemp, l-intimat beda jagħmel xi xogħolijiet strutturali fid-dar matrimonjali tal-ġenituri tiegħu bi preparazzjoni għal xi negozju li ried jiftaħ, liema xogħolijiet kienu bdew fil-garaxx u komplew ukoll fid-dar, tant li r-rikorrenti ma setgħetx tmur tgħix lura fid-dar.

3. Illi permezz tal-kuntratt ippubblikat fit-2 ta' Settembru 2011 fl-atti tan-Nutar Myriam Spiteri Debono, ir-rikorrenti flimkien ma' uliedha Mary Borg, Patrick Pace u Joseph Pace aċċettaw id-dispożizzjonijiet tal-mejjet Carmelo Pace fl-aħħar testment tiegħu tas-6 ta' Frar 2007. Kopja ta' dan il-kuntratt qiegħda tiġi annessa ma' dan ir-rikors ġuramentat u mmarkata Dok CP3.

4. Illi permezz tal-kuntratt ippubblikat fis-16 ta' Dicembru 2011 fl-atti tan-Nutar Myriam Spiteri Debono, ir-rikorrenti tat b'titolu ta' donazzjoni lil binha l-intimat in-nofs indiviż appartenenti lilha tal-fond numerat 39, Triq il-Plejju, Birkirkara, kif ukoll ikkostitwiet ipoteka ġenerali a favur l-intimat fuq il-beni tagħha kollha. Kopja ta' dan il-kuntratt qiegħda tiġi annessa ma' dan ir-rikors ġuramentat u mmarkata Dok CP4.

5. Illi l-kunsens tar-rikorrenti fid-donazzjoni suriferita kien vizzjat għaliex effett minn vjolenza u pressjoni morali u koerzjoni adoperata mill-intimat Patrick Pace, li permezz ta' għajjat, theddid u pressjoni permezz ta' kliem u tixwix kontra ħutu Carmen, Isabel u Anthony, ġiegħel lir-rikorrenti kontra l-volontà vera tagħha tagħti permezz ta' donazzjoni sehma indiviż mid-dar matrimonjali numerata 39 ġewwa Triq il-Plejju, Birkirkara.

6. Illi permezz tal-kuntratt ippubblikat fis-16 ta' Dicembru 2011 fl-atti tan-Nutar Myriam Spiteri Debono, ir-rikorrenti tat ukoll b'titolu ta' donazzjoni lil binha l-intimat il-garaxx numerat 35, Triq il-Plejju, Birkirkara. Kopja ta' dan il-kuntratt qiegħda tiġi annessa ma' dan ir-rikors ġuramentat u mmarkata Dok CP5.

7. Illi l-kunsens tar-rikorrenti fid-donazzjoni suriferita kien ukoll vizzjat għaliex effett minn vjolenza u pressjoni morali u koerzjoni adoperata mill-intimat Patrick Pace, li permezz ta' għajjat, theddid u pressjoni permezz ta' kliem u tixwix kontra ħutu Carmen, Isabel u Anthony, ġiegħel lir-rikorrenti kontra l-volontà vera tagħha tagħti permezz ta' donazzjoni l-garaxx numerat 35 ġewwa Triq il-Plejju, Birkirkara.

8. Illi permezz tal-kuntratt ippubblikat fid-9 ta' Jannar 2012 fl-atti tan-Nutar Rueben Debono, ir-rikorrenti kkostitwiet ruħha debitrice tal-intimat binha Patrick Pace fl-ammont ta' ħamsa u sittin elf ewro (€65,000) u kkostitwiet ipoteka ġenerali a favur l-intimat fuq il-beni tagħha kollha. L-ammont allegatament dovut kellu jiġihallas sa d-9 ta' Jannar 2013, bl-interessi jibdew jiddekorru bir-rata ta' tmienja fil-mija (8%) minn dik id-data. Kopja ta' dan il-kuntratt qiegħda tiġi annessa ma' dan ir-rikors ġuramentat u mmarkata Dok CP6.

9. Illi l-kunsens tar-rikorrenti fil-kostituzzjoni ta' debitu suriferita kien ukoll vizzjat għaliex effett minn vjolenza u pressjoni morali u koerzjoni adoperata mill-intimat Patrick Pace, u dan għaliex dan tal-aħħar qatt ma sellef dan l-ammont lir-rikorrenti, ġiegħel lir-rikorrenti kontra l-volontà vera tagħha tikkostitwixxi ruħha debitrice ta' somma ta' flus li hija qatt ma kienet tatu, kif ukoll tikkostitwixxi favur ipoteka ġenerali fuq il-beni kollha tagħha.

10. Illi fil-21 ta' Marzu 2012, ir-rikorrenti għamlet prokura ġenerali favur l-intimat Patrick Pace, liema att ġie ffirmat fil-preżenza tal-Avukat Mark Vassallo bħala xhud ġewwa r-residenza ta' bint ir-rikorrenti Mary Borg 12, 'Doux chez Noux', Triq is-Sommier, Ta' Paris, Birkirkara. Kopja ta' din il-prokura ġenerali qiegħda tiġi annessa ma' dan ir-rikors ġuramentat u mmarkata Dok CP7.

11. Illi r-rikorrenti ġjā kkanċellat din il-prokura mal-banek prinċipali iżda jonqos li tiġi kkanċellata b'mod ġenerali.

12. Illi wkoll fil-21 ta' Marzu 2012, ulied ir-rikorrenti ġew imsejha sabiex jattendu fl-Inheritance Unit tal-*HSBC Bank Malta plc* fejn ġiet imressqa proposta lilhom sabiex jitqassmu l-kontenuti tal-kontegġi miżmuma bejn il-ġenituri tagħhom u r-rikavat jinqasam bejnhom l-aħwa u ommhom ir-rikorrenti fi kwoti mhux indaqs. Ir-rikavat minn dan it-tqassim kellu jasal għand il-benefiċarji permezz ta' ċekk bil-posta, iżda fir-rigward ta' ċekk spettanti lir-rikorrenti fl-ammont ta' wieħed u għoxrin elf, tliet mija u tnejn u tmenin ewro u disgħa u sittin ċenteżmu (€21,382.69), dan ġie miżmum mill-intimat, li kellu jeffetwa xi xogħolijiet fid-dar ġewwa Birkirkara permezz ta' dawn il-flus, biss rendikont u/jew bilanċ lir-rikorrenti, l-intimat qatt ma ta. Kopja tad-dokument iffirmit minn ulied ir-rikorrenti dwar il-qsim tal-flus qiegħed jiġi anness mar-rikors odjern u mmarkat Dok CP8.

13. Illi fl-istess żmien, ir-rikorrenti kienet għamlet arrangamenti sabiex tixtri qabar ġewwa l-Qrendi sabiex tittrasferixxi lil żewġha ġewwa dan il-qabar u wara li kienet ħallset l-ammont ta' ħamest elef u ħames mitt ewro (€5500.00) għal dan il-qabar, fil-11 ta' April 2012 marret għand in-Nutar Joseph Lia sabiex tiffirma l-kuntratt relattiv. Waqt li kienet qiegħda quddiem in-Nutar, l-intimat Patrick Pace ikkomunika man-Nutar u sussegwentement, ir-rikorrenti ffirmit il-kuntratt ta' akkwist, liema kuntratt illum jirriżulta li sar a favur l-intimat filwaqt li r-rikorrenti dehret biss in-rappreżentanza tal-intimat, minkejja l-fatt li ħallset għalih hi u riditu sabiex tittrasferixxi lil żewġha. Kopja tal-kuntratt relattiv qiegħda tiġi annessa mar-rikors odjern u mmarkata Dok CP9.

14. Illi l-kunsens tar-rikorrenti fil-kuntratt suriferit kien ukoll vizzjat għaliex afflitt minn żball fattwali riżultanti minn diskussjonijiet bejn l-intimat u n-Nutar li hija ma kinetx partecipi fihom li wasslu sabiex hija, li ma tafx taqra u tikteb, iffirmit il-kuntratt ta' xiri qua rappreżentanta tal-intimat u mhux f'isimha stess.

15. Illi r-rikorrenti kienet tat lill-intimat sabiex iżommhom għaliha flus kontanti appartenenti lilha fl-ammont ta' elfejn u ħames mitt ewro (€2500.00), liema flus kienu fil-pussess tagħha u ma riditx li tibqa' iżzommhom. Sa llum, minkejja l-fatt li r-rikorrenti talbet lill-intimat iroddilha din is-somma lura, dawn il-flus għadhom fil-pussess tal-intimat.

16. Illi fl-aħħar ta' Marzu 2014, l-intimat biddel is-serratura tal-fond numru 39, Triq il-Pleġju, Birkirkara fejn kienet tirisjedi r-rikorrenti bir-riżultat li r-rikorrenti ma setgħetx taċċedi aktar għar-residenza ordinarja tagħha. Minkejja li r-rikorrenti, li sa llum għadha tirisjedi ftit jiem ma' uliedha Isabel, Carmen y Joe rispettivament, għamlet kwerela tal-akkadut mal-iSpettur tal-għassa tal-Pulizija ta' Birkirkara u l-intimat wiegħed li jgħaddi kopja tramite l-għassa tal-Pulizija ta' Birkirkara, biss il-kopja li ngħatat ma kinetx il-korretta, u ġew ukoll istitwiti proċeduri kriminali fil-konfront tal-intimat, hija għadha ma ngħatatx kopja ta' ċavetta tas-serratura l-ġdida. Kopja tal-kwerela magħmula mir-rikorrenti qiegħda tiġi annessa mar-rikors odjern u mmarkata Dok CP10.

Għaldaqstant, l-attrici titlob għar-raġunijiet premissi, lil din l-Onorabbli Qorti sabiex:

1. Tiddikjara u tiddeciedi li l-kunsens tar-rikorrenti fil-kuntratti ta' donazzjoni ppubblikati fis-16 ta' Diċembru 2011 fl-atti tan-Nutar Myriam Spiteri Debono permezz ta' liema ttrasferiet in-nofs indiviż tal-fond numerat 39 u l-garaxx numerat 35 ġewwa Triq il-Plejju, Birkirkara, kien vizzjat għaliex effett minn vjolenza u pressjoni morali u koerzjoni adoperata mill-intimat permezz ta' għajjat, theddid u pressjoni permezz ta' kliem u tixwix mill-intimat fil-konfront tar-rikorrenti.
2. Konsegwentement tannulla u tirrexxindi l-imsemmi kuntratti ta' donazzjoni ppubblikati fl-atti tan-Nutar Myriam Spiteri Debono fis-16 ta' Diċembru 2011 u tinnomina Nutar sabiex jippubblika l-kuntratti ta' rexissjoni, kif ukoll tinnomina kuratur għall-eventwali kontumaċja tal-intimat fuq il-kuntratti.
3. Tiddikjara u tiddeciedi li l-kunsens tar-rikorrenti fil-kuntratt ta' kostituzzjoni ta' debitu ippubblikat fid-9 ta' Jannar 2012 fl-atti tan-Nutar Rueben Debono, kien ukoll vizzjat għaliex effett minn vjolenza u pressjoni morali u koerzjoni adoperata mill-intimat permezz ta' għajjat, theddid u pressjoni permezz ta' kliem u tixwix mill-intimat fil-konfront tar-rikorrenti.
4. Konsegwentement tannulla u tirrexxindi l-imsemmi kuntratt ta' kostituzzjoni ta' debitu ppubblikat fl-atti tan-Nutar Reuben Debono fid-9 ta' Jannar 2012 u tinnomina Nutar sabiex jippubblika l-kuntratt ta' rexissjoni, kif ukoll tinnomina kuratur għall-eventwali kontumaċja tal-intimat fuq il-kuntratt.
5. Tiddikjara u tiddeciedi li l-kunsens tar-rikorrenti fil-prokura ġenerali istitwita favur l-intimat mir-rikorrenti fil-21 ta' Marzu 2012 kien vizzjat għaliex effett minn vjolenza u pressjoni morali u koerzjoni adoperata mill-intimat permezz ta' għajjat, theddid u pressjoni permezz ta' kliem u tixwix mill-intimat fil-konfront tar-rikorrenti.
6. Konsegwentement tannulla u tirrexxindi l-imsemmija prokura ġenerali u tinnomina Nutar sabiex jippubblika l-kuntratt ta' rexissjoni, kif ukoll tinnomina kuratur għall-eventwali kontumaċja tal-intimat fuq il-kuntratt.
7. Tiddikjara u tiddeciedi li l-intimat għandu jagħti rendikont u l-bilanċ rimanenti, jekk ikun il-każ, lir-rikorrenti tas-somma ta' wieħed u għoxrin elf, tliet mija u tnejn u tmenin ewro u disgħa u sittin ċenteżmu (€21,382.69) spettanti lir-rikorrenti bħala sehemha mit-tqassim tal-flus derivanti mill-kontegġi bankarji formanti parti mill-komunjoni tal-akkwisti tal-konjuġi Pace.
8. Konsegwentement tordna lill-intimat jagħti rendikont u jirritorna u jirristitwixxi l-bilanċ rimanenti mis-somma ta' €21,382.69, jekk ikun il-każ, lir-rikorrenti.
9. Tiddikjara u tiddeciedi li l-kunsens tar-rikorrenti fil-kuntratt ta' akkwist tal-11 ta' April 2012 tal-qabar ġewwa l-Qrendi kien vizzjat għaliex effett minn żball fattwali li wassal sabiex ir-rikorrenti ffirmat il-kuntratt ta' xiri qua rappreżentanta tal-intimat u mhux f'isimha stess.

10. *Konsegwentement tannulla u tirrexxindi l-imsemmi kuntratt ta' akkwist tal-11 ta' April 2012 u tinnomina Nutar sabiex jippubblika l-kuntratt ta' rexissjoni u l-eventwali att ta' trasferiment a favur ir-rikorrenti, kif ukoll tinnomina kuratur għall-eventwali kontumacċja tal-intimat fuq il-kuntratt.*

11. *Tiddikjara u tiddeciedi li s-somma ta' elfejn u ħames mitt ewro (€2500.00) proprjetà tar-rikorrenti li hija fdat f'idejn l-intimat, liema somma qatt ma ġiet ritornata lilha, ġiet miżmuma mill-intimat illegalment u abbużivament u mingħajr il-kunsens tar-rikorrenti.*

12. *Konsegwentement tordna lill-intimat jirritorna u jirristitwixxi s-somma ta' €2500.00 lir-rikorrenti.*

13. *Tiddikjara u tiddeciedi li l-intimat biddel is-serratura tad-dar matrimonjali, il-fond numru 39, Triq il-Plejju, Birkirkara, illegalment u abbużivament u mingħajr il-kunsens tar-rikorrenti.*

Konsegwentement, tordna lill-intimat jagħti aċċess lir-rikorrenti għall-fond numru 39, Triq il-Plejju, Birkirkara permezz ta' kopja taċ-ċavetta u fin-nuqqas, tawtorizzaha sabiex tagħmel dawk ix-xogħolijiet neċessarji sabiex tottjeni dan l-aċċess, okkorrendo taħt is-sorveljanza ta' perit nominat minn din l-Onorabbli Qorti għal dan l-iskop.

Il-qorti rat in-noti ta' sottomissjonijiet.

L-Artikolu 789(1)(c) tal-Kap. 12 jipprovdi li eccezzjoni ta' nullità ta' att gudizzjarju tintlaqa':

jekk fl-att ikun hemm vjolazzjoni tal-forma meħtieġa mil-liġi, ukoll jekk mhux taħt piena ta' nullità, kemm-il darba dik il-vjolazzjoni tkun ġiebet, lill-parti li titlob in-nullità, preġudizzju illi ma jistax jissewwa xort'oħra ħlief billi l-att jiġi annullat.

Fir-rikors guraementat l-attrici talbet:-

- i. Ir-rexissjoni ta' kuntratti ta' donazzjoni tas-16 ta' Dicembru 2011, kostituzzjoni ta' debitu tad-9 ta' Jannar 2012 u kuntratt ta' bejgh tal-11 ta' April 2012;
- ii. Tattakka prokura datata 21 ta' Marzu 2012 li tat lill-konvenut;
- iii. Rendikont ta' x'sar mis-somma ta' €21,382.69 li l-attrici tghid li tat lill-konvenut u sabiex tithallas il-bilanc;
- iv. Li l-konvenut jiġi kkundannat jirritorna s-somma ta' €2,500 li l-attrici tallega li ddepozitat miegħu;
- v. Li l-konvenut jiġi kkundannat jatiha access għal gewwa l-fond numru 39, Triq il-Plejju, Birkirkara.

Hu minnu li t-talbiet jolqtu diversi materji. L-attrici hi omm il-konvenut. Hu evidenti li l-attrici gabret f'kawza wahda kwistjonijiet differenti li għandha ma' binha. F'dan ma għamlet xejn

Kopja Informali ta' Sentenza

hazin. Kieku l-attrici pproponiet kawza separata fir-rigward ta' kull ilment kien ser ifisser hafna kawza, li jfissru spejjez bla bzonn. Il-konvenut jilmenta li 'l fatt li fil-kawza hemm diversi kwistjonijiet hu ta' pregudizzju ghalih. Fin-nota ta' sottomissjonijiet qal:

"Illi l-kawza hekk kif proposta mill-attrici sejra tohloq diffikulta' mhux traskurabbli dwar liema provi sejrjn jingabru – jekk hux dawh li jirradikaw it-talbiet dwar ir-rexxissjoni tal-kuntratti, prokura, donazzjoni jew dwar spill jew rendikont".

Il-qorti ma tarax fejn qieghed dan il-pregudizzju. Kull parti ser ikollha l-opportunita' li tressaq il-provi taghha dwar **kull ilment**. M'hemmx xejn fil-ligi tal-procedura li jipprekludi attur milli f'azzjoni wahda jinkludi ilmenti dwar negozji guridici differenti. Il-qorti lanqas ma tara li hemm xi kunflitt bejn it-talbiet in kwantu hu evidenti li ma sarux b'mod alternattiv. Ir-riferenza li ghamel l-attur ghas-sentenza **Frendo vs Salomone** (Qorti tal-Appell, 24 ta' April 1998) m'hijiex flokha ghaliex dak il-kaz kien jitratta kawzali alternattivi u fejn "... *It-talbiet ukoll jikkonfondu azzjoni ma' ohra bhallikieku dawn iwasslu ghal rimedju wiehed, meta dan mhux hekk ghaliex it-tnejn huma distinti l-wahda mill-ohra*".

Ghal dawn il-motivi l-qorti tiddeciedi billi:-

1. Tichad l-ewwel eccezzjoni;
2. Tichad it-tieni eccezzjoni,
u tordna li jibdedw jitressqu l-provi fil-meritu. Spejjez a karigu tal-konvenut.

< Sentenza In Parte >

-----TMIEM-----